

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI Ч. 70. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 13-го квітня 1943.

No. 70. Jersey City, N. J., Tuesday, April 13, 1943.

VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BErgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАЧАЛАСЬ ВЕЛИКА КАМПАНІЯ, ЩОБИ ДІСТАТИ 13 БІЛІОНІВ ТИТУЛОМ ВОЄННОЇ ПОЗИЧКИ

НЮ ЙОРК. — В цілм краю розпочато заходи, щоби допомогти державній скарбниці дістати на протязі квітня 13 біліонів доларів, потрібних на ведення війни. Уряд рахує на те, що дістане п'ять біліонів від різних банків, а вісім біліонів треба йому дістати від загалу громадянства. Ньюйорський стейт з північною частиною Нью Джерзі має дати до п'ять біліонів доларів. Тому тут і розпочато головну кампанію, між іншим промовою самого Генрі Моргентави мол., секретаря скарбу.

ОБИШЛИ ВИМОГУ ПРЕЗИДЕНТА ЩОДО ОГРАНИЧЕННЯ ПЛАТНІ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт згодився, щоби закон про збільшення публичних довгів ввійшов у життя без його підпису. А підпису не дав президент тому, щоби хоч так запротестувати проти форми закону, що дозволяє з одного боку піднести довжний стан Злучених Держав до суми 210 біліонів, а з другого касує езекутивний розпорядок президента, яким він обмежив платні до \$25,000 річно. Очевидно, по відтягненню усіх податків, що означає властиво річну платню в сумі \$67,200. Та сенат тому спротивився, бо є проти обмежування платень взагалі. Та щоби заставити президента тому підчинитись, злучив це з законопроектом про підвищення висоти воєнних довгів. Таким чином змусив президента прийняти законопроект, бо інакше не можна було розпочинати кампанію за 13 біліонами доларів, яких державна каса потребує і які треба їй зараз зложити титулом другої воєнної позички.

ХОТІЛИБ ЗНАТИ, ЧИ ПРЕЗИДЕНТ БУДЕ ЗНОВ КАНДИДУВАТИ.

ВАШИНГТОН. — Републіканська партія натискає на демократичну в тому напрямі, щоби вона вже тепер заявила, чи президент Рузвельт буде ще раз кандидувати, себто бути кандидатом на президента. Іде про те, що демократична партія хотілаб обмежити виборчу президентську кампанію з огляду на війну, що є цілком зрозуміле. Републіканська на те годиться, але під вище згаданою умовою, що дістане точну відповідь щодо кандидатури президента Рузвельта. Герисон Е. Спенглер, голова Краєвого Републіканського Комітету, заявив у письмі до Френка С. Вокера, голови Краєвого Демократичного Комітету, що якщо Вокер не дасть запевнення, що президент Рузвельт не буде кандидатом, то означатиме, що Вокер уже іменував президента Рузвельта поновним кандидатом на президента.

ТРИ МІЛІОНИ ЖОНАТИХ, АЛЕ БЕЗДІТНИХ, СТАНЕ ДО БРАНКИ.

ВАШИНГТОН. — На днях перенесуть до вербувальної кляси 1-А біля 3,000,000 осіб, що були тимчасово відтягнені від військової служби, бо одружені. Та це ті, що не мають дітей. Але буде отворена нова кляса, 3-D, в якій будуть ті нежонаті й бездітні, яких потягнення до війська відбилось би дуже погано на вдержанню рідні.

ЗАСТАВИТЬ ПРИДЕРЖУВАТИСЬ НАЙВИШИХ ЦІН.

НЮ ЙОРК. — Мейор Ля Гвардія заповів, що має спробою заставити усіх продавців придержуватись максимальних цін на споживчі артикули. Також загрозив гострими карами тим, що не будуть тих цін придержуватись. Деякі вже дістали покарані.

ТРЕБА БУДЕ ВЕЛИКОЇ ПРИВАТНОЇ ДОПОМОГИ.

ВАШИНГТОН. — Говорячи через радіо знагоди допомогової акції різних добродійних жидівських організацій, про повоенну допомогу знищенням війною краям, Джозеф С. Гру, бувший американський амбасадор до Японії, заявив, що Об'єднані Держави будуть потребувати в цій акції допомоги приватних організацій. Харчі одяг і ліки, казав він, будуть мусти бути доставлені тим краям негайно Об'єднаними Державами. Та це буде на самім початку. А потім треба буде ще й приватної ініціативи і жертвенности та допомогової акції, щоби ті краї ратувати.

ЯК „НА СТАРОГО“ — ТО ПОЧУВАЄТЬСЯ СЯК ТАК.

ВАШИНГТОН. — Таке сказав Івенс Гюз, бувший начальник Найвищого Суду Злучених Держав, коли його спитали, як почуває себе в дні 81-літніх уродин.

СТАТУЯ СВОБОДИ — В ДЖЕРЗІ СІТІ.

ДЖЕРЗІ СІТІ. — Місто Джерзі Сіті приступило до краєвоє кампанії в справі другої воєнної позички в оригінальний спосіб: відкрило на Джорнал Сквер модель Старуї Свободи. Вона буде вжита для пропаганди за воєнними бондами в цілм Годсон Кавнті.

Берл Заповідає Ліквідацію Нужди, при Задержанню Основних Принципів Американського Лібералізму

НЮ ЙОРК. — Адольф А. Берл мол., асистент секретаря стейту, говорив знагоди 20-ліття існування соціалдемократичного робітничого тижневика „Де Нью Лідер“ про те, що Злучені Держави наближаються до такого періоду, в якому здійснять ідеал „свободи від нужди“ і то шляхом „лагідної революції“. Його промові прислухувалось до 1,500 представників з робітничих і ліберальних кол, що були на вечері в готелі Комодор. Між промовцями були такі як Вільям Грін, президент Американської Федерації Праці, та Берtrand Росел, британський філософ і виховник. Берл казав, що Америка піде шляхом, вказаним Томою Джеферсоном, що то симпатизував з класами Французької Революції й їх піддержував, але заразом вказував членам Директорії, що в Америці немає місця для їхніх інтриг. Що ця історична пригадка була звернена тепер у сторону комуністів, легко догадатись, хоч Берл не згадав за Совети і комунізм ні словом. Зате Грін атакував Комуністичний Інтернаціонал і нагадував, як то американські комуністи стали за одну ніч американськими патріотами, як тільки Гітлер пішов проти Советів. Берл заявив, що Америка ніколи не була зацікавлена диктатурою пролетаріату, бо вона хоче зліквідувати як пролетаріат, так і нужду, не відступаючи від своїх ідеалів. Казав, що американський лібералізм є опертий на вільних людях з свободними думками. Американський нарід, казав Берл, не стерпить ніяких тоталітарних ідеологій. Знову Грін підкреслив, що найкраща гарантія проти революцій, це соціальне і економічне забезпечення людини. Робітництво, казав він, буде змагати до цього, щоби це стало дійсністю.

НА МАРТИНІЦІ ТЕРОР І ГОЛОД

САН ХУАН (Порто Ріко). — Французький острів Мартинік є під владою адмірала Жоржа Роберта, що ще далі ніби держить з Віші і держить французькі воєнні кораблі, не відступаючи їх Аліянтам. Це його поведіння довело до того, що на острові голод і нужда. Люди їдять хліб з траччя, бо населення відтате від світа і від довозу харчів з Злучених Держав.

ГЕРОЙСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ВІДЗНАЧЕНИЙ

ВАШИНГТОН. — Генерал-бригадир Алберт В. Валдрон зістав нагороджений Визначним Хрестом Заслуги за геройський приклад, який дав своїм воюкам в боротьбі з японцями в Новій Гвінеї. Не зважаючи на свою особисту безпеку ішов вперед серед машинного вогню, гранат і обстрілів з усіх боків. Також відзначено ще многих інших за хоробрість, виявлену в боях на Пачифіку і в Північній Африці.

Чотири-Денна Конференція Гітлера з Мусолініем

ЛОНДОН. — У якомусь німецькому місті, здається у Бренері, відбулася довга конференція Гітлера й Мусолініа. Тривала вона цілі чотири дні. Брала в ній участь попри Гітлера: маршал Герінг; міністер заграничних справ Рібентроп; маршал Кейтел, начальник головної команди німецьких збройних сил; генерал Цейцлер, начальник генерального штабу; і фон Макензен, німецький амбасадор у Римі. З Мусолінім приїхали на конференцію: Амбросіо, начальник генерального штабу; міністер заграничних справ Бастіні; італійський амбасадор у Берліні Альфєрі; та представник італійського бюро пропаганди й італійської головної команди. Говорили певно про оборону Італії на випадок можливої аліянтської інвазії. Видали комунікат, у котрім підчеркують повну згоду в усіх обговорених справах.

Підчас конференції Мусоліні предлажив теж Гітлерови домагання в імені Мадярщини, з чого виходило би, що Мусоліні хоче добитись від Гітлера заперечення свого становища, що нібито Німеччина є паном Європи.

СЕРЕДНЯ КЛЯСА ВЖЕ ЗГІНУЛА — КАЖУТЬ НАЦІСТИ

„Шварце Корпс“, офіційна нацистична газета, пише, що середня кляса вже згинула й навіть по війні не зможе вже воскреснути.

Міністер пропаганди Гебельс говорив на радіо 28. лютого, що середня кляса згинула начас війни; мовляв, по війні її буде можна наново відреставрувати.

АКЦІЯ ЗА ОБ'ЄДНАННЯ ФРАНЦУЗІВ

ЛОНДОН. — Сюди приїжджає спеціальна місія на переговори з генералом Де Голем; на чолі місії стоїть генерал Бускат. Комітет генерала Де Голя прийняв звіт генерала Катру про розмови з Жіродом.

РУМУНСЬКИЙ ДИКТАТОР КОНФЕРУЄ З ІТАЛІЙСЬКИМ

Лондонське радіо подало вістку з Туреччини, що румунський прем'єр Антонеску виїздить до Риму на конференцію з італійським диктатором. Радіо замічає, що ця конференція є віддай одним з перших результатів конференції Мусоліні з Гітлером. Мовляв, Мусоліні хоче заграти роль оборонця Європи й в цей спосіб зібрати коло себе народи Балкану для спротиву аліянтській інвазії.

ГУМОВИХ ОПОН Є ДОСИТЬ, АЛЕ ДЛЯ ВОЄННИХ МАШИН.—В одному порті в Індії вивантажено з корабля великі припаси гумових опон, вироблених у Злучених Державах, для воєнної машинерії.

ЗАГАЛЬНИЙ АЛІЯНТСЬКИЙ НАСТУП НА СУС

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Восьма британська армія під команду генерала Монтгомері, захопивши Сфакс, на березі Середземного моря, погнала далі за ворогом у напрямі порту Сус.

На це місто наступають теж із заходу американські, французькі й британські війська, стараючися захопити маршала Ромеля з боку. Вони загрожують уже важному комунікаційному вузлові Кебуановови.

Бритійська восьма армія захопила вже місто Ля Генчу, перейшовши за один день близько 30 миль. Ворог відступає так скоро, що оставляє багато воєнних матеріалів, зовсім не знищених.

Цим властиво покінчилась вже битва середнього Тунісу. Тепер боротьба обмежується до північного Тунісу, де маршал Ромель буде пробувати вирятувати останки своїх сил через море до Сицилії й Італії, як колись зробили британці під Дункеркою, буде битися до останнього воюка. Аліянти стискають війська Оси з усіх боків немовби у скринючці 100 миль довжини, 40 миль ширини.

АЛІЯНТСЬКІ ЛІТАКИ ВЮТЬ ПО ТРАНСПОРТАХ ОСІ

Припускаючи можливість спроб держав Оси вивезти з Африки свої війська морем, аліянтські літаки біли далі по всіх портах, з котрих держав Оси могли би висилати кораблі до Африки. Передовсім, звидунні лети понад Ля Мадалена в північній частині острова Сардинії переконали їх, що важкий італійський кружляк „Трієсте“, котрого збомбардовано в суботу, потонув. Другий важкий кружляк „Горіція“ ще удержується на поверхні води, але він важко ушкоджений.

Крім цього, за один день таких рейдів аліянтські літаки знищили 21 німецьких транспортних літаків. У тих рейдах Аліянти втратили всего 3 літаки.

Назагал, число літаків, якими Ромель міг би вирятувати свої війська з Африки, зменшилось за два дні на 61 літаків.

ЛЕТНИЧИЙ РЕЙД НА ДУІСБУРГ.

ЛОНДОН. — У суботу днем британські бомбовики доконали великого рейду на німецький промисловий центр Дуїсбург й інші міста в Рурщині. Тимчасом аліянтські літаки біли по залізничних й водних комунікаційних центрах від Гавру до Голандії. Великої шкоди наробили вони в французькій порті Брест.

Уночі зо суботи на неділю британські бомбовики знову відвідали важні німецькі промислові центри в південній Німеччині, як Мінхен, Авсбург і інші. Це, що в цих рейдах утрачено 18 бомбовиків, вказує на їх величину.

У суботу вночі вперше російські літаки взяли участь у аліянтських рейдах на Німеччину, бомбардували важний німецький центр на Балтику, Кенігсберг, столицю Східної Пруссії. Московське радіо сповістило, що російські летуни біли по фабриках і військових об'єктах та що вони зчинили великі пожеги. Всі літаки вернулись цілі.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ВІДБИВАЄ НОВУ ОФЕНЗИВУ НАД ДОНЦЕМ.

ЛОНДОН. — Німці почали нову завзяту офензиву над рікою Донцем, але червона армія відбила напади з великими втратами для ворога.

У цю офензиву німці кинули на російські позиції коло Балаклії, 35 миль на південний схід від Харькова, полк піхоти, 15 повзів і велику масу артилерії. Російський комунікат стверджує, що ворог проявляє оживлення летничих відділів.

БРИТІЙЦІ ЗНАЛИ НАПЕРЕД ПРО НОВІ НІМЕЦЬКІ ЗБРОЇ.

КАІРО. — Важним чинником у війні проти німців являється розвідна британська служба, котра добуває собі загальне признание за свою скорість вивіду про нові німецькі зброї. Наприклад про новий повз „Марк VI“, що його кинули німці з великими надіями в Африці, британці знали на 18 місяців до його появи в боях.

ЗНОВУ ЗАПОВІДАЮТЬ ЛЕТНИЧИЙ РЕЙД НА НЮ ЙОРК.

ЛОНДОН. — За донесенням берлінського радіа, в італійській газеті „Трібуна Ілюстрата“ появилася стаття Пієтра Морміні, в котрій говориться, що Гітлер і Мусоліні мають між іншим обговорити можливість бомбових рейдів на Нью Йорк.

Мовляв, атаків мали би доконати німецькі літаки „Гейкел-177“, котрі можуть летіти з скорістю 400 кілометрів на годину й могли би за 24 години вилетіти з Європи до Америки й вернутись назад. Радіо говорило, що такі рейди були би коштовні щодо пільотів і літаків, але оплатилися би, бо мали би величезний вплив моральний і психологічний.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрим оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Table with subscription rates: PEREDPLATA, SUBSCRIPTION RATES, Foreign and Jersey City Rates.

Адреса: "СВОБОДА", Р. О. Бок 346, JERSEY CITY, N. J.

ІДЕН ПРО АМЕРИКАНСЬКО-АНГЛІЙСЬКІ ВЗАЄМИНИ

Промова британського секретаря заграничних справ Ідена в британському парламенті, що являється звітом з його візиту в Америці й Канаді, може справді, як кажуть деякі газети, не розкриває нічого нового про американсько-британські взаємини, але вона робить принаймні те добро, що стверджує авторитетно, на чому ці взаємини досі стаяли.

Обговорював очевидно Іден під час своєї візиту передовсім справи воєнних операцій, але про них він природно не міг нічого публічно подати. Однак ніхто певно цього й не ждав. Ждати виявлення можна хіба в справах інших, отже щодо політичної співпраці під час війни й щодо політики по її закінченню.

Щодо першої справи, то Іден розкрив повне порозуміння в справі Віші. Нині Британія вже розуміє, що американська політика супроти Віші виходила не з симпатій до Петена й Ляваля, але з воєнної потреби підготувати інвазію північної Африки. В подібний спосіб наступило тепер ще далі зближення в справі інших окупованих країн, щодо котрих Америка й Англія закріпили передовсім обмін інформації. Вони погоджуються теж в тому, що першою ціллю супроти цих країн має бути звільнення їх з німецької неволі.

Щодо практичних проблем, які виринуть по здачі ворога, Америка й Англія теж мають подібні погляди, але щодо цього вони мусять ще питати опінію союзу, китайського уряду й інших урядів Об'єднаних Держав. Покищо ці розмови ще не прибрали форми зобов'язуючої угоди.

Щодо основи далішніх переговорів і еventуальної угоди в цій справі, Іден виразно підкреснував, що їх не можна спирати на ніякому сентименті, такому, як спільним походженні, спільній мові. Іншими словами, нема в політиці популярно так званого англо-саксонського світу. Каже Іден, що порозуміння Америки й Англії може спиратися тільки на спільному інтересі, а цим спільним інтересом є бажання мира, а засобом до досягнення мира унеможливлення агресії.

У цьому напрямі, як ми знаємо, справа американсько-англійського зближення ще може знайти важку перешкоду в американському ізоляціонізмі. Щодо цього однак Іден каже, що він не помітив в Америці ніякого розположення спуститися по закінченню війни на долю й покласти на надію, що все вийде як найкраще". Секретар Іден висказує надію, що він добре оцінив настрої американців, і даліше видючі американці бажали, аби це була реалістична обсервація дійсного стану.

До Питання Рівних Прав для Обох Полів

Конгресмен Лудлов з Індіани вніс в конгресі проект закону, котрий названо „поправкою про рівні права". Постановляє він у першій артикулі, що „мужчини й жінки мають мати рівні права по всіх стейтах Злучених Держав і по всіх місцях, що підлягають їх юрисдикції"; другий артикул постановляє, що „конгрес має мати владу виконувати цю постанову відповідним законодавством".

Цей проект відіслано до судейського комітету палати послів, де він уже добув для себе рекомендацію одного з своїх підкомітетів. Рівночасно в громадянстві пішла широка пропаганда за ухвалення такого закону. Здавалося би, що ухваленню такого закону не може ніщо стояти на перешкоді. Зрештою жінки мають право голосу й легко можуть „покарати" кожного конгресмена чи сенатора, який спротивився би такому проекту. А прецінь найшовся один конгресмен, котрий не тільки дує голосувати проти цього проекту, але й подає публично причини, що його до цього заставляють. Є ним конгресмен Еменюел Селер, демократ, що представляє в конгресі Брукліни, Нью Йорк. Є він самий членом судейського комітету, який має рекомендувати цей проект, і тому його голос в цій справі є важливіший, як голос звичайного іншого конгресмена. З тих причин не відречі буде приглянутися мотивам, які заставляють конгресмена Селера противитися проекту.

Він каже на самому вступі, що це легко говорити про рівні права, але не так легко їх перевести в життя. Практичне переведення рівності мусить натрапити на цілу низку перешкод, часто непередбачених. Наприклад, у багатьох стейтах дозволяється жінкам дружитися з молодшою віці, ніж мужчинам. Отже чи „поправка про рівність полів" має вирівняти їх і в цьому згляді? Отже чи в такому разі хлопці мають мати право дружитися в такому віці, в якому дружаться дівчата, чи може дівчата мають мати право дружитися аж в такому віці, в якому це вільно хлопцям?

У деяких стейтах жінка має право до розводу, як чоловік її не удержує. Шож тепер буде означати рівність? Чи від тепер жінка має втратити право до удержання від свого подруга, чи може її муж має набути таке саме право до удержання жінкою, яке має жінка до удержання мужем?

У деяких стейтах жінки приходять до повнолітності в іншому віці, ніж мужчины. Шож мало би бути від тепер, по заведенню рівності? У деяких стейтах муж і жінка вважаються спільними власниками маєтку, набутого під час подружжя. Чи від ухвалення нового закону мали би вони мати такі права й по інших стейтах; чи втратити в усіх? У деяких стейтах жінки обов'язані служити судьями присяжними, в інших вони мають до цього право, але не обов'язок. Шож мало би бути від тепер, по заведенню рівності? Конгресмен Селер заявляється за те, аби жінки були призначані за рівних мужчинам у всіх тих ситуаціях, де це можливе. Однак, каже Селер, різні стейти признають спеціальну охорону жінкам для їх економічного, фізичного й суспільного становища: наприклад, щодо їх материнства, опіки над дітьми, нічної праці. Таких законів не можна призначити до мужчин. Чи ж мала би тепер законна постанова про рівність полів показувати ці спеціальні закони на охорону жінок?

Каже Селер: Якби такі справи можна полагодити коротким законом про рівність полів, то варта би такий закон ухвалювати. Коли однак справи таким законом полагодити не можна, коли подібний закон мусить викликати спори щодо його практичного переведення в життя, то треба сказати, що тепер не є пора на ухвалення такого спірного закону.

„Тепер час на єдність!" каже конгресмен Селер.

Питають Себе: "З Україною, Чи з Росією?"

В польській пресі є дуже мало таких голосів на польсько-українські теми, щоби можна було про них серйозно говорити чи писати. Тому, як десь з'явиться щось трохи серйозніше і ширше, то це дійсно — білий крук. Очевидно, що повинно бути інакше. Очевидно, що польська преса повинна би бути прямо завалею матеріалом на тему польсько-українських відносин. Очевидно, що польські державні мужі й діячі не повинні минати ні одної нагоди, щоби про ці важні справи не говорили. Та, як знаємо, є якраз навпаки. Справи ті збувають-ся вперто мовчанкою, або вперто говориться далі про „східні креси" як „віковичні польські землі". Робиться це мабуть на те, щоби таким чином приглушити в світі голоси про „Західню Україну" та те, як відстає західньо-український наріз по першій світовій війні від Польщу.

Проте розголос є, хоча на тому розголосі не заважила справжня боротьба українського народу за визволення, ні не заважили вікові й сучасні терпіння цього народу. Зате заважило те, що комуністична Москва хотіла поширити своє панування на Західну Україну. А що має до розпоряджості великий апарат пропаганди, а при тому ще й великий голос в тій спідці, що зветься Об'єднаними Державами, то не диво, що її становище в справі Західньої України набрало розголосу в широкому світі, головню в Англії й Америці. Тим більше, що інший спільник Об'єднаних Держав, себто Польща, теж хоче мати Західню Україну. Ось так польська політика, що вперто замовчує існування України й українського народу як сусіда

Польщі, а тільки говорила про Польщу і Росію, зайшла з такою метою — під дурного кату. І в такому стані буде знаходитися так довго, навіть і тоді, якщо її хвилево вдасть-ся вибортувати, поки з самої ідеї Польщі як самостійної держави — не остане ніщо. Так ми думаємо на підставі досвідів з минулого. А польське радіо в Куйбишеві і польська газета в Москві та те „польське союзує військо", яке вже має творитися в Союзах, запевняють, що отсе „ніщо" недалеко. Ми навели це, щоби ще раз нагадати, в яких важких і рішальних часах доводиться жити двом поневоленим народам: українському і польському. Бачимо, що нацистська окупа-

ційна влада вже переминала польські й українські землі в німецьку колонію, а населення тих земель у рабів. Та Бог дасть, Аліанти їх з того ярма визволять. Але що далі? Ось це трагічне „далі" — є те, що повинно журити як українців, так і поляків. Ми, українці й поляки, що є американськими громадянами, а яким доля згаданих країв і народів на серці, могли б їм звідси дещо допомогти. Очевидно, що остаточно рішатимуть самі народи, там на своїх землях. Але наше слово, якщоб воно було справедливим, себто згідним з справжніми демократичними ідеалами, могло б можливо багато допомогти тому, щоби по цій війні були встановлені як державні народи два сусіди: український наріз і наріз польський. Ось і з того боку стаття п. н. „З Україною, чи з Росією?", яку помістила балтійська польська газета „Єдність" - Польонія" з 2 квітня б. р. заслуговує на увагу. Вона навязує свої думки про польсько-українські відносини до резолюції, яку повязано на річних нарадах Головного Уряду У. Н. Союзу, та яку вислано до Кордета Гола, секретаря стейту. В ній, як знаємо, пригадується, що західно-українські землі є частиною тої соборної й демократичної України, що об'єдналась в Києві 22 січня 1919 року. Згаданий польський часопис підкреслює, що головні урядники У. Н. Союзу, висилаючи телеграми до през. Рузвельта і секретаря стейту Гола, в яких домагаються вільної України для понад 40 мільонів українського народу, опирались на засадах Атлантийського Чартеру.

Заняття в тій польській статті є те, що вона підкреслює, що „якщоб польські політики це добре зрозуміли і хотіли та мали відвагу", то могли використати ось це положення, але, пише часопис, треба: „Заняти таке становище, що Польща не може говорити з Росією про свої східні польські землі, бо Росія не має найменшого права, ні найменшої підстави до них, а з другого боку заявити, що Польща може говорити про майбутні тих земель тільки з вільною й незалежною Україною — а це принесло б бажаний успіх. Хай Росія згодиться на справжню незалежність України, а тоді доперва, з такою Україною, Польща буде могла говорити про спірні сусідські справи і дійти з нею до

невелике наше господарство, а проте голова ходором ходити, коли отак із усіх боків до тебе одно за цим, друге за тим, третє знов за чим іншим. А кожному дай, кожному пораду, кожному скажи, вясни, витолкуй, і увягь собі, найчастіше все надармо! Кожне проте зроби те-посвоему, перепутає, полсуче та й годі. Ой, доля наша з тими людьми! Жандарм слухав цих нарікань із очевидним вдоволенням. Чи йому підлябляло те, що така вельможна пані, графиня, промовляє до нього так, як до рівного, чи йому з якої іншої причини пожадані були ті інформації, досить — він слухав і якось не квалівся відходити.

— Ну, та я розбалакалася, — мовила нарешті пані Олімпія, — а панови, певне, ніколи. — Ні, навпаки! Я дуже рада, що хотів ясновельможну паню запитати про одну річ. — Це може бути, що я й привичайла їх до того, собі на лихо. Та все таки я воляла, щоби кожне хоч трохи подумало власною головою, заки з усякою дрібницею до мене лізти. А то інколи, знаєте...

справжнього порозуміння, яке запевнилоб тривалий мир і спільні користі об'єднаною республікам".

Цей часопис виходить ще з того заложення, що: „Світ не знає ще, що т. зв. Советська Україна не є незалежною державою. Советська Україна це тільки адміністративна термінологія. А адміністрація України є керувана центральним, диктаторським, советським урядом за посередництвом т. зв. „українців", що сповняють прикази з Москви чи з Куйбишева, та не мають нічого спільного з справжнім народним українським рухом".

Не виходимо ближче з те, як ми глядімо на ось тих „українців", бо хто читає „Свободу", цей добре про те знає. Але, як ті люди, як це каже польська газета, підносять тепер західно-українську справу з чисто імперіалістично советсько-московських мотивів, з приказу і хитрування Москви, то польським, політичним головам требаб розуміти, що Совети використовують як зручні політики польську політичну сліпоту, яка вперто стоїть при тому, що західно-українські землі мусять остати надіями при Польщі як „історичні польські землі". Далі: Це добра думка, щоби Польщі горорити про західно-українські землі з „самостійною й незалежною Україною". Але як її нема? Чи в такому разі збувають-ся викрутком чи мовчанкою? „Західна Україна", що була під Польщею, а за яку саме іде спір, та яка є величюною не менша від тих багатьох держав, що мають бути і по цій війні самостійними, чи в конфедерації, є вже навіть і сама собою проблемою, яку можна розв'язувати.

Певно, що колиб польське громадянство, польська преса, польські провідні кола, а ще зокрема і польський уряд хотіли думати, такими категоріями, що Польща, якщо має мати вигляди на дійсну самостійність, мусить межувати з соборною й самостійною Україною, то тоді вони зачалиб думати цілком інакше й про розв'язку питання сходу Європи та інакші будувалиб тоді федерації чи конфедерації — далеко природніші та далеко здоровіші. Вони відразу зрозумілиб, що нема для Польщі ніякого виходу, як бути тільки в близьких, якнайтісніших стосунках з природною, себто з цілою Україною. А зрозумівши це, ставилиб цю справу на міжнародному форумі як вимогу тривалого мира на сході Європи, згд, як одну з головних вимог для замирення цілої Європи.

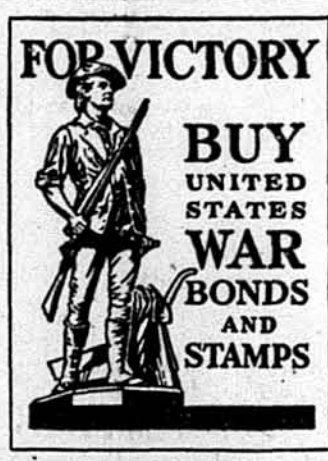
У будучій новій Європі або будуть дві вільні й самостійні держави, українська і польська, або не буде місця для жодної з них, бо українці й поляки, скинувши німецьке ярмо, опиняться в однім і тим самим „союзі", але не в такому, якого собі бажать народи український і польський, але в такому, який є потрібний для комуністично-московської експанзії.

Ми звідси тих справ не вирішимо і не беремось їх вирішувати. Ми американці. Але ми можемо і повинні помагати, щоби ось такі проблеми були вирішувані згідно з демократичними принципами, себто, щоби Україна та Польща, як й інші поневолені краї, могли стати вільними й незалежними демократичними державами, і як такі були в такій опіці чи конфедерації, яка їм до впадоби і відповідає їхній природі.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

ІВАН ФРАНКО Основи Суспільности Повість 74) — Так думаю. Навпевно цього не знаю, але думаю по тим, як він чудесно розуміється на конях, на полюванні, на гирках, на лісах і на всякого роду господарстві. О, то дуже світлий чоловік. А в товаристві який милий! — Говорачи це, пані Олімпія чула, як у душі її ворухнуться злість і підступне до серця. Чого цей жандарм причепився до неї і пристає з тим Каліасантьєм? Чи вона для нього якесь бюро інформаційне? Та ще гірше, ніж на жандарма, пані була зата на себе. Замість відпалити жандармови коротко й досадно, щоби йому відійшла охота нудити її, вона стоїть ось тут і показує йому чемний вид, говорить із ним як за якийсь обов'язок і пускається перед ним у такі інтимности, котрих би й зовсім не слід бу-

— Або що? Може, мав намір і він їхати? — з острахом запитав жандарм. — А так, намір був, але я думаю, що Адася не поїхав. Дуже був утомлений вчорашнім днем. В тій хвилі з глибини подвіря надійшов Гадиня, держачи в руках якісь сподні і з переляканим видом кличучи: — Прощу ясної пані! Прощу ясної пані! Пані Олімпія озирнулася й окинула його громовим поглядом. — Дай мені спокій! — сказала сердито. — Бачиш, що я занята. Гадиня й сам якось зацюкався, побачивши жандарма, та проте вважав потрібним іще раз окликнути паню. — Я тільки хотів сказати... — От іще туманище! — скрикнула пані, обертаючись знов до нього й чуючи вплив холодної триваги. Шось немов шептало їй, що те, що мав сказати Гадиня, могло б відразу обернути справу в якийсь інший бік і заробити їй багату клопотів. І, збираючи докупити всі сили свого духа,

Проф. Микола Чубатий.

ДО СПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

Після появи моєї другої статті на тему створення Українського War Relief-у посилається прямо до „Свободи“ ціла цизка дописів із місць; приватно я теж дістав кілька листів, щоб тої справи не спускали з ока. Після того появилися ще дві статті у „Свободі“, як зреалізувати це діло — помічати рідному братови, що терплять таї ще терпиме серед страхіть оцей війни. Усі дописи навіяні горячою любовію до українського брата у старому краю, а це доказ, що стару нашу українську прикмету милосердя та любові ближнього ми добре полюбили із одною із найкращих прикмет американізму — гуманітарність.

Завив теж голос ворожий із двох сторін, один таки покалічено українською мовою, другий чужою мовою — а зміст їх той сам: не треба помагати українським людям терплячим серед того воєнного пожару, хай вигинуть до ноги; Та не дивуйтеся, бож це ворожий голос от „звичайно як чужії люди“ — як писав наш бесмертний Тарас. Іх ні болять ні сверблять терпіння українців, наших рідних братів.

З радістю стверджуємо, загалний запал американців українського роду до тої справи, хоч тут то там стрічаємося з малими відхиленнями як це діло перевести в життя. На загал усі згідні, що негайно треба приступити до роботи на велику скалю, як слід зорганізованій та фахово веденій. Усі бажають, щоб не звести її на мавиці. Справа Українського Допомогового Комітету така ясна кожному, що треба закінчити в кут погані звички фальшивого „патриотичного“

додає стара латинська пословиця; тому не треба забувати й про цей наш ближчий обов'язок.

Річ природна, що людям під німецькою окупацією помігти не можна, бо це неможливо з огляду на війну, але полишаючи на бік всяку політику, є дійсність, що на Сибірі та в Туркестані перебувають донині тисячі західних українців, вивезени там теж побіч тисяч поляків та жидів. Хто переглядає польську пресу, той знає, що американські поляки та польський уряд висилали вже там поміч своїм людям, що йшла в мільони доларів. Отже у свій час така поміч була можлива й для українців на засланих: не заспокоюймо свого сумління.

Правда, нині та справа є сплинена, але вірмо, що тільки на короткий час, бо саме тепер ведуться переговори про дальше відкриття тої помічи засланцям із бувшої Польщі. Полишаючи зовсім на боці знову всяку політику, українсько-польську чи українсько-московську, є всяка правдоподібність, що така поміч знов може бути можлива. Річ природна, що за тими справами треба слідкувати, треба мати готові гроші, щоб як тільки та брама отвориться, посылати ту поміч негайно. Не можемо допустити, щоб саме що найкращі сини Західної України одні за другими слідом пок. Старосольського вимирали. Наша братня любов мусить пробити мур всяких перешкод та з помічю до них дістатися! Махнути рукою відразу булоб проявою не киче шляхотною з нашого боку.

Не місце у пресі викладати шляхи, якими можна дістатися до тих наших братів, що ось так страждають за рідний край і тої помічи найбільше потребує, бо це є робота, що її способи мінятися можуть кожного дня, тому тільки ідеї та жарливо братолюбні люди з Українського Допомогового Комітету будуть могли це осягнути, або принайменше усе зробити, що в нашій силі. Коли при помічі Американського Червоного Хреста, тої найбільшої Матері Цілого світа, як назвав що у стану американський журналіст, греки могли дістатися з поживою для голодуючих братів поза ворожий німецький фронт, то ми, при добрій волі та жертвенній праці, при шляхотній помічі тоїж установи, зможемо хіба дістатися на територію американського союзника, Советської Росії, з чисто гуманітарною допомогою. Це я ще раз підчеркую, що коли ми це зробили, то зробили найбільший осяг в праці Українського Допомогового Комітету.

Річ природна, що це тільки частина праці, друга частина це поміч українським людям по війні. Тої справи відруге не треба повторювати, бо у цьому всі згідні. Хочу ще порушити дві справи чисто практичного переведення тої справи, до якої слід нам негайно приступити, а саме хто мав би ту роботу робити на місцях та справу централі.

На місцях моглиб робити ту роботу окремі відділи центрального допомогового комітету українським жертвам війни. Моглиб вести й ті американсько-українські установи, що вже є на місцях та досі працюють в тому напрямі, як сконцентрувати зусилля американців українського роду в допоміжній американській батьківщині виграти війну. Був піднесений голос у „Свободі“, щоб ті дві праці получити разом. Безперечно, що та мережка готових установ моглаб бу-

ти вельми помічною при організації ще нової ділянки їх праці. Тоді й очевидно сам центральний допомоговий комітет мусив би прийняти, дещо змінену назву від пропонованої мною назви; а саме Ukrainian War Effort and Relief Committee. Можнаб й з тим погодитися. Важне, щоб робота йшла в обох напрямках помічи Америці та помічи українським жертвам війни. Практична праця напевно вкаже способи праці.

Найважливіша із практичних справ це справа централі, того мозку та пружини цілої праці. Мені видається, що інакше бути не може як, щоб така централія повстала в ньюйорській метрополітальній окрузі. Централія булаб зарядчиком не тільки усіх фондів, вона відповідалаб перед федеральними властями за свою працю, вона мусилаб підняти роботу на той шлях до наших братів в Азі.

Річ природна, що члени централі мусять складатися із людей, що тішились довірям подавляючої більшости громадянства. Добре булоб, щоб вони політично були незангажовані в якомусь спеціальному напрямку, та щоб були охочими справу помічи рідному братови вести із гуманітарних мотивів. Український War Effort and Relief Committee, разом із своїми людьми в централі та по відділах, мусить мати виразно український, народний характер; він призначений нести поміч в ім'я ідеалів нашої християнської цивілізації, в дусі милосердного самарянина, усім українцям без ріжниць віри чи партійних поглядів.

Річ природна, що люди все є людьми і немає людей зовсім ідеологічно безбарвних, бо кожна людина навіть повинна мати якусь життєву ідею. Тому в ту важку історичну хвилину занесімся понад злобу довоєнних днів та не виносімо давних справ партій, груп чи вір. Коли стане громадянству відомим, хто очолюватиме український Допомоговий Комітет, які є члени Комітету, то приймим це як здисциповану українська громада принайменше у ті історичні часи. Скажу думками Шевченка, пристосованими до американських українців: Нехай забудеться срамотна давня година, й оживе добра слава, слава американської України. І світ ясний, не-вечірній нехай засяє. Обнімітьсь брати мої, молю вас — благаю! Не вишукуймо це, що нас ділить, але це, що нас виже та лунить принайменше у ті історичні часи, коли вирішувється доля теж і поневоленого українського народу, а смерть косить та косить українських людей як сіно.

Закі такий центральний комітет повстане, а вірмо, що він скорі повстане, та публично стане перед американсько-українським громадянством, поодинокі організації нехай залажуть у себе окремі рахунки на поміч українському братови. В місяці квітні буде розгорнене велике зусилля усіх американських патріотів в закупні воєнних бондів. Між ними й українців. Та як та кампанія закінчиться, хай американці українського роду підіймуть жертвенну працю при збиранні засоби на фонд помічи українському братови. Гроші аж до часу, доки централія не стане працювати, слід зберігти у себе. Особливо на що слід підключити „Поміч Українському Братови за Морем“ треба використати святочний час Воскресення Господнього. Нехай сотки, а то й тисячі доларів, найдуться в касах наших організацій по всій Америці з виразним призначенням на ту ціль. Нехай цього річне Воскресення стане днем пробудження та днем солідарности американських українців.

Свою статтю закінчу гарні-

Нью Йорк і Околиця!
ПОДАЄТЬСЯ ДО ВІДОМА, ЩО СВІТОВОЇ СЛАВИ УКРАЇНСЬКА ПІАНІСТКА
ЛЮВКА КОЛЕССА
виступить з власним концертом в Нью Йорку в ТАВН ГОЛ
(на 43 вулиці, між Таймс Сквер і Шестою Евею)
в неділю, дня 18. квітня 1943
Початок година 8:30 вечером.
Тикети можна дістати в тих самих місцях, як це вже було проголошено. Всі тикети, закуплені на день 21. лютого, є важні на цей концерт.

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Подєє СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Кампанія Американського Червоного Хреста проходить в Шикаго дуже успішно. Часописи все підкресляють, що Шикаго все менше говорить, а більше дає; зате Нью Йорк навпаки. Це саме відноситься й до середнього заходу, який ніколи не жалів гроша на народні американські справи.

Серед українців кампанію ведуть українські парохії, що в церквах переводять збірку Ліга Американців українсько-американського Червоного Хреста. Окрему збірку акцію ведуть ще комуністи в Робітничім Домі. Які суми зібрані і це зберуть парохії не знати, бо збірки не закінчено. Відділ Американського Червоного Хреста мали свій концерт, на якому зібрано 1,010 доларів. Ліга Американців планує ще окремий „драйв“, як рівнож масове віче для продажі бондів на день 16. травня.

Через лігу дотепер зложили окремі люди і організації як слідує: Товариство ім. Княгині Ольги 25 доларів, 105-тій відділ У. Н. Союзу 10 дол., 216-й відділ У. Н. Союзу \$18.30, пані А. Козира 10 доларів і п. Михайло Личак 4 дол. Разом 67 дол. і 30 центів, які касієр Ліги п. Михайло Петрів вислав впрод до Головної Кватирі Червоного Хреста. Збіркою в користь Хреста займаються ще й інші організації. Якщо щось зроблять, то про це напишу на другий місяць.

35,000 фунтів сира і багато інших таких продуктів, як кукурудзи, мукі гороху, насіння. Вичисляти їх забрало би ще одну сторону паперу.

Шевченківський концерт таки відбувся у нас в неділю дня 7. березня. Дописувач не міг бути на цьому концерті, бо був в дорозі до Джерзі Сіті. Та кажуть люди, що концерт був дуже бідний. Велика салья Шопена світила лусткою. Жіночий Хор, який уряджував концерт, певно доложив всіх старань, щоб нічого не оминути, що моглоб пошкодити концертові.

Та річ в тому, що в концерті такому повинні взяти всі найкращі сили, які є в даній околиці, а самий концерт повинні давати спільно великі організації, або кілька малих разом. Тоді є з чого дібрати бесідників, декламаторів, є з ким порадитися, що можна зробити. Кажуть мені, що цього тим разом не було. А тим і пам'яті великого українського пророка гідно шикаговська громада не вшанувала, бо не прийшла, хоч повинна не зважаючи на всі недостатки концерту. Том більше, що давали цей концерт люди доброї волі у тій вірі, що роблять добре.

Концерт Американського Червоного Хреста відбувся у нас в неділю дня 21. березня в авдиторії школи Шопена. Урядили його наші жінки, що працюють у відділах Американського Червоного Хреста, які самі собі зорганізували при таких товариствах: Українській Золотий Хрест, Запомогове Товариство українських жінок і Православна Церква св. Володимира.

Концерт мав всі дані до успіху. Заангажовано добрих артистів, добрий хор, добрих бесідників. Уряд подбав про всі деталі, щоб все випало так, аби робило враження організованости. Предсідниця Комітету пані Костів була душею всього, що робилося перед, на і по концерті. Всього допильнувала і доказала, що вміє бути „головою“. А це дуже рідке у нас явище. Був успіх матеріальний, бо тисячка доларів з верхком на Червоній Хрест це сума видна, але був і моральний, бо присутні побачили що в Шикаго є досить українців, щоб заповнити навіть і найбільшу галю у місті. Оркестра каледжу Врайт під проводом п. капітана Барабаша зробила концерт дуже багатим, бо наші концерти ніколи оркестри не мають.

Про шикаговські субвеї я давно вже писав. Отже треба подати до відома, що вони вже викінчені і коштують дві рази більше як предвиджував бюджет. Минулої неділі переїздив ними посадинок міста Келі, разом з іншими місськими „політишенами“. Тепер може кожний попробувати цієї їзди, якщо купити наперед воєнний бонд у окремих офісах себе.

Субвеї не будуть однак віддані до вжитку міста ще довгий час. Бракує ще возів.

ОПЕРАЦІЯ НА ПОЛІ БОЮ. Капітан Гармон Л. Мойров (наліво) при допоміж сержанта Горнія С. Кедія оперує в рухомому шпиталі в Тунісі раненого американського воєнка.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
Повідомляємо всі Відділи У. Н. Союзу з Нью Йорку, Бронкс, Брукліна, Асторі, Джемейки і Стетен Айленд, що:
ЗБОРИ КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ
відбудуться
В ЧЕТВЕР, 15. КВІТНЯ (APRIL 15, 1943)
в 8. годині вечір
В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ СВ. ЮРІЯ, 217-19 ІСТ 6. ВУЛ. В НЬО ЙОРКУ.
На ці збори мають прийти всі відділові урядники і делегати згалітних місцевостей, щоб обговорити справу 50-літнього ювілею У. Н. Союзу та інші важні справи.
ЗА КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ У. Н. С.:
С. Ковальчук, голова М. Ликтей, секр.

ЦЕРКВА СВ. ТРОЙЦІ
1745 Вашингтон Евею, Бронкс, Н. Й.
проголошує такі візирони на СТРАСТНИЙ ТИЖДЕНЬ:
Понеділок, вівторок і середа: Літургія Пржеждєвєщенних Дарів. — Четвер: Служба Божя Василія Великого, а в годині 7:30 вечером СТРАСТІ ХРИСТОВІ.
П'ятниця раню: покаяння ПЛАЩАНЦІ.
Субота: свячення пасок у церкві, а в 11-тій вечером НАДГРОБНЕ, а по 12-тій годині (в неділю досітв) ПАСХАЛЬНА УТРЕННЯ.
В неділю: ВОСКРЕСЕННЯ, понеділок і вівторок світлий. Кожна Служба Божя зачинається в 11-тій раню.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ
Гарні картки в книжковій формі з віршами і з ковертатами, ціна: 5 центів одна.
Уживайте купон, котрий тут подаємо:
Прощу мені прислати _____ карток книжкових, на що залучаю \$ _____
Назвище _____
Число і вулиця _____
Місцевість і стейт _____
На С. О. Д. не висилаємо. Належитість можна посилати поштовими марками.
„SVOBODA“
81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“
Прохаємо читачів „Свободи“, що змінюють свою адресу, виповнити оцей бланкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи“.
Число відділу _____
Імя й назвище _____
Стара адреса _____
Нова адреса _____

тис до тих наших братів, що ось так страждають за рідний край і тої помічи найбільше потребує, бо це є робота, що її способи мінятися можуть кожного дня, тому тільки ідеї та жарливо братолюбні люди з Українського Допомогового Комітету будуть могли це осягнути, або принайменше усе зробити, що в нашій силі. Коли при помічі Американського Червоного Хреста, тої найбільшої Матері Цілого світа, як назвав що у стану американський журналіст, греки могли дістатися з поживою для голодуючих братів поза ворожий німецький фронт, то ми, при добрій волі та жертвенній праці, при шляхотній помічі тоїж установи, зможемо хіба дістатися на територію американського союзника, Советської Росії, з чисто гуманітарною допомогою. Це я ще раз підчеркую, що коли ми це зробили, то зробили найбільший осяг в праці Українського Допомогового Комітету.

Річ природна, що це тільки частина праці, друга частина це поміч українським людям по війні. Тої справи відруге не треба повторювати, бо у цьому всі згідні. Хочу ще порушити дві справи чисто практичного переведення тої справи, до якої слід нам негайно приступити, а саме хто мав би ту роботу робити на місцях та справу централі.

На місцях моглиб робити ту роботу окремі відділи центрального допомогового комітету українським жертвам війни. Моглиб вести й ті американсько-українські установи, що вже є на місцях та досі працюють в тому напрямі, як сконцентрувати зусилля американців українського роду в допоміжній американській батьківщині виграти війну. Був піднесений голос у „Свободі“, щоб ті дві праці получити разом. Безперечно, що та мережка готових установ моглаб бу-

ти вельми помічною при організації ще нової ділянки їх праці. Тоді й очевидно сам центральний допомоговий комітет мусив би прийняти, дещо змінену назву від пропонованої мною назви; а саме Ukrainian War Effort and Relief Committee. Можнаб й з тим погодитися. Важне, щоб робота йшла в обох напрямках помічи Америці та помічи українським жертвам війни. Практична праця напевно вкаже способи праці.

Найважливіша із практичних справ це справа централі, того мозку та пружини цілої праці. Мені видається, що інакше бути не може як, щоб така централія повстала в ньюйорській метрополітальній окрузі. Централія булаб зарядчиком не тільки усіх фондів, вона відповідалаб перед федеральними властями за свою працю, вона мусилаб підняти роботу на той шлях до наших братів в Азі.

Річ природна, що члени централі мусять складатися із людей, що тішились довірям подавляючої більшости громадянства. Добре булоб, щоб вони політично були незангажовані в якомусь спеціальному напрямку, та щоб були охочими справу помічи рідному братови вести із гуманітарних мотивів. Український War Effort and Relief Committee, разом із своїми людьми в централі та по відділах, мусить мати виразно український, народний характер; він призначений нести поміч в ім'я ідеалів нашої християнської цивілізації, в дусі милосердного самарянина, усім українцям без ріжниць віри чи партійних поглядів.

Річ природна, що люди все є людьми і немає людей зовсім ідеологічно безбарвних, бо кожна людина навіть повинна мати якусь життєву ідею. Тому в ту важку історичну хвилину занесімся понад злобу довоєнних днів та не виносімо давних справ партій, груп чи вір. Коли стане громадянству відомим, хто очолюватиме український Допомоговий Комітет, які є члени Комітету, то приймим це як здисциповану українська громада принайменше у ті історичні часи. Скажу думками Шевченка, пристосованими до американських українців: Нехай забудеться срамотна давня година, й оживе добра слава, слава американської України. І світ ясний, не-вечірній нехай засяє. Обнімітьсь брати мої, молю вас — благаю! Не вишукуймо це, що нас ділить, але це, що нас виже та лунить принайменше у ті історичні часи, коли вирішувється доля теж і поневоленого українського народу, а смерть косить та косить українських людей як сіно.

Закі такий центральний комітет повстане, а вірмо, що він скорі повстане, та публично стане перед американсько-українським громадянством, поодинокі організації нехай залажуть у себе окремі рахунки на поміч українському братови. В місяці квітні буде розгорнене велике зусилля усіх американських патріотів в закупні воєнних бондів. Між ними й українців. Та як та кампанія закінчиться, хай американці українського роду підіймуть жертвенну працю при збиранні засоби на фонд помічи українському братови. Гроші аж до часу, доки централія не стане працювати, слід зберігти у себе. Особливо на що слід підключити „Поміч Українському Братови за Морем“ треба використати святочний час Воскресення Господнього. Нехай сотки, а то й тисячі доларів, найдуться в касах наших організацій по всій Америці з виразним призначенням на ту ціль. Нехай цього річне Воскресення стане днем пробудження та днем солідарности американських українців.

Свою статтю закінчу гарні-

ми словами, що їх написав недавно у „Свободі“ один громадянин зі Шикаго: „Зрештою колиб ми американські українці навіть в такій благородній та і чисто гуманітарній справі показалися ігнорантами, нездарями, тоді краще не кажим, що ми з української нації, яка має свою велику героїську минувшину і яка вже своїми жертвами не раз не тільки себе, але і світ оборонила від заги-

близько до відома, що світової слави українська піаністка ЛЮВКА КОЛЕССА виступить з власним концертом в Нью Йорку в ТАВН ГОЛ (на 43 вулиці, між Таймс Сквер і Шестою Евею) в неділю, дня 18. квітня 1943 Початок година 8:30 вечером. Тикети можна дістати в тих самих місцях, як це вже було проголошено. Всі тикети, закуплені на день 21. лютого, є важні на цей концерт.

ШКАГОВСЬКА ХРОНІКА
Подєє СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Кампанія Американського Червоного Хреста проходить в Шикаго дуже успішно. Часописи все підкресляють, що Шикаго все менше говорить, а більше дає; зате Нью Йорк навпаки. Це саме відноситься й до середнього заходу, який ніколи не жалів гроша на народні американські справи.

Серед українців кампанію ведуть українські парохії, що в церквах переводять збірку Ліга Американців українсько-американського Червоного Хреста. Окрему збірку акцію ведуть ще комуністи в Робітничім Домі. Які суми зібрані і це зберуть парохії не знати, бо збірки не закінчено. Відділ Американського Червоного Хреста мали свій концерт, на якому зібрано 1,010 доларів. Ліга Американців планує ще окремий „драйв“, як рівнож масове віче для продажі бондів на день 16. травня.

Через лігу дотепер зложили окремі люди і організації як слідує: Товариство ім. Княгині Ольги 25 доларів, 105-тій відділ У. Н. Союзу 10 дол., 216-й відділ У. Н. Союзу \$18.30, пані А. Козира 10 доларів і п. Михайло Личак 4 дол. Разом 67 дол. і 30 центів, які касієр Ліги п. Михайло Петрів вислав впрод до Головної Кватирі Червоного Хреста. Збіркою в користь Хреста займаються ще й інші організації. Якщо щось зроблять, то про це напишу на другий місяць.

35,000 фунтів сира і багато інших таких продуктів, як кукурудзи, мукі гороху, насіння. Вичисляти їх забрало би ще одну сторону паперу.

Шевченківський концерт таки відбувся у нас в неділю дня 7. березня. Дописувач не міг бути на цьому концерті, бо був в дорозі до Джерзі Сіті. Та кажуть люди, що концерт був дуже бідний. Велика салья Шопена світила лусткою. Жіночий Хор, який уряджував концерт, певно доложив всіх старань, щоб нічого не оминути, що моглоб пошкодити концертові.

Та річ в тому, що в концерті такому повинні взяти всі найкращі сили, які є в даній околиці, а самий концерт повинні давати спільно великі організації, або кілька малих разом. Тоді є з чого дібрати бесідників, декламаторів, є з ким порадитися, що можна зробити. Кажуть мені, що цього тим разом не було. А тим і пам'яті великого українського пророка гідно шикаговська громада не вшанувала, бо не прийшла, хоч повинна не зважаючи на всі недостатки концерту. Том більше, що давали цей концерт люди доброї волі у тій вірі, що роблять добре.

Концерт Американського Червоного Хреста відбувся у нас в неділю дня 21. березня в авдиторії школи Шопена. Урядили його наші жінки, що працюють у відділах Американського Червоного Хреста, які самі собі зорганізували при таких товариствах: Українській Золотий Хрест, Запомогове Товариство українських жінок і Православна Церква св. Володимира.

Концерт мав всі дані до успіху. Заангажовано добрих артистів, добрий хор, добрих бесідників. Уряд подбав про всі деталі, щоб все випало так, аби робило враження організованости. Предсідниця Комітету пані Костів була душею всього, що робилося перед, на і по концерті. Всього допильнувала і доказала, що вміє бути „головою“. А це дуже рідке у нас явище. Був успіх матеріальний, бо тисячка доларів з верхком на Червоній Хрест це сума видна, але був і моральний, бо присутні побачили що в Шикаго є досить українців, щоб заповнити навіть і найбільшу галю у місті. Оркестра каледжу Врайт під проводом п. капітана Барабаша зробила концерт дуже багатим, бо наші концерти ніколи оркестри не мають.

Про шикаговські субвеї я давно вже писав. Отже треба подати до відома, що вони вже викінчені і коштують дві рази більше як предвиджував бюджет. Минулої неділі переїздив ними посадинок міста Келі, разом з іншими місськими „політишенами“. Тепер може кожний попробувати цієї їзди, якщо купити наперед воєнний бонд у окремих офісах себе.

Субвеї не будуть однак віддані до вжитку міста ще довгий час. Бракує ще возів.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
Повідомляємо всі Відділи У. Н. Союзу з Нью Йорку, Бронкс, Брукліна, Асторі, Джемейки і Стетен Айленд, що:
ЗБОРИ КОМІТЕТУ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ
відбудуться
В ЧЕТВЕР, 15. КВІТНЯ (APRIL 15, 1943)
в 8. годині вечір
В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ СВ. ЮРІЯ, 217-19 ІСТ 6. ВУЛ. В НЬО ЙОРКУ.
На ці збори мають прийти всі відділові урядники і делегати згалітних місцевостей, щоб обговорити справу 50-літнього ювілею У. Н. Союзу та інші важні справи.
ЗА КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ У. Н. С.:
С. Ковальчук, голова М. Ликтей, секр.

ЦЕРКВА СВ. ТРОЙЦІ
1745 Вашингтон Евею, Бронкс, Н. Й.
проголошує такі візирони на СТРАСТНИЙ ТИЖДЕНЬ:
Понеділок, вівторок і середа: Літургія Пржеждєвєщенних Дарів. — Четвер: Служба Божя Василія Великого, а в годині 7:30 вечером СТРАСТІ ХРИСТОВІ.
П'ятниця раню: покаяння ПЛАЩАНЦІ.
Субота: свячення пасок у церкві, а в 11-тій вечером НАДГРОБНЕ, а по 12-тій годині (в неділю досітв) ПАСХАЛЬНА УТРЕННЯ.
В неділю: ВОСКРЕСЕННЯ, понеділок і вівторок світлий. Кожна Служба Божя зачинається в 11-тій раню.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ
Гарні картки в книжковій формі з віршами і з ковертатами, ціна: 5 центів одна.
Уживайте купон, котрий тут подаємо:
Прощу мені прислати _____ карток книжкових, на що залучаю \$ _____
Назвище _____
Число і вулиця _____
Місцевість і стейт _____
На С. О. Д. не висилаємо. Належитість можна посилати поштовими марками.
„SVOBODA“
81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ“
Прохаємо читачів „Свободи“, що змінюють свою адресу, виповнити оцей бланкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати його в листі з 10 ц. поштовими значками до адміністрації „Свободи“.
Число відділу _____
Імя й назвище _____
Стара адреса _____
Нова адреса _____

Жіноча Сторінка

Дві Стрічи з Любкою Колесса

По правді — перший раз вдасливо не була ніяка стріча. Бо ми обидві не тільки що були до цього часу незнайомими, але й остали після цього. Та були незнайомими у такому розумінні, що не подали собі руки, не обмінялися привітаннями та не виголосили конвенціональної форми привітання. Ми навіть не зблизилися на віддалі, необхідну для навізання товариського контакту. Нас розділювали довгі ряди крісел концертної зали. І від мого студентського місця на самому кінці зали — до неї на естраді, була довжина цілої зали і море голів у безруці напруженні, що межувало з екстазом.

Такий настрій починався вже у перших рядах зали, де засідали святочно зодягнені, сідоголові громадянські провідники нашого Львова, що то при інших нагодах такі зрівноважені та „з позою“. Звідси тягнувся та змагав через цілу залу, аж до останнього стовпця, ген — ген при вході, де наші шкільні і одяги соромливо тонули у померканих кінцях зали Народного Дому, як одиниць сади буденщини серед цього великого свята львівської громади.

Такою була наша стріча. Вона при фортепіані, я біля входу зали. Та всеж між мистцем такої класи як Любка Колесса і слухачем, хочаб з останнього ряду концертної зали, мусить навізатися якийсь дивний вузол не то знакомства, але навіть дружби. Як між людиною, що дарує частину цього, що у неї найцінніше, а цю, яка приймає цей дар, завдячуючи йому одні з найкращих хвиль свого духового підйому, та мистецького вдолля. Осі у такому розумінні називаю мою першу присутність на концерті Любки Колесса „нашою стрічею“, бо й від цієї хвилі я все думала про неї, як про когось дуже рідного, хто розкрив переді мною найціннішу частину свого я — геніальне мистецтво. І коли після цього я все звикла була говорити, що „знаю Любку Колессу“ — я говорила найщирішу правду.

Ще надовго, поки артистка приїхала у Львів — легенди кружляли біля її особи. Далеко на чужій землі, у середовищі, де не ситом, але рибачкою ситтю пересівали талани, викидуючи безпошадно усе, що не було виявом геніального мистецтва та великого, щедрого Божого дару — йшло по ступіннях слави все вище та вище молоденьке дівча. Ми не мали ніякого сумніву, що вона наша: вслід за завершуючим тонами її гри звернуло у світі її імя, знакове,

рідне, близьке, невикривлене, українське. А українською мовою називала вона себе у літах, коли кліщами чужого панування цілий нарід був стиснений так, що й крику розпукки не міг видати зі себе та післати його у світ. І тоді імя Любки Колесса, це був майже одинокий звук у цьому світі, що звучав на нашу користь. Решта була сіра, безнадійна, пригноблена, покинана.

Хоч у нас, підлітків, стихійна радість життя легко брала верх над похоронною дійсністю, то всеж свідомість цього, то хтось з нашого роду, у таку хвилю пробивається вперед у широкому світі, до якого — здавалося — надто щільно замкнені двері для кожного, хто називає себе українцем — свідомість цього виправданого нас в стан хоробливої екалізації. Коли хтось у перше приніс у класу листівку з її знімком — вістка про це рознеслася лисавкою по цілій школі. Ми виривали собі її з рук, розводили біля нбої дикі танці, счиняли пекельний крик, змушуючи наших професорів вживати погроз, заохвалюючи нас на дуже великі нагоди. Та вони не багато помагали, і доперва тоді, коли Мати Северина хватила руку першої скраю та попрямувала до директора, щоб примирити засаду відповідальності „одного з нас“ — ми вернули до ауду.

„Як ти думаєш, чи будуть шкільні білети на її концерти?“ — це була жура, що не давала нам спати і ми замучували одна — другу здогадами, свідомо розголошували неправдиві погłosки, тоби лиш на хвилину не ослабити темпа нервуючих вичкувань. Від часу, коли я перестала вірити по дитинячому у святого Мишю, не переживала мабуть зворушень вижидання рівно сильних та абсорбуючих цілу мою істоту, як це було перед концертом Любки Колесса. Про голод мистецьких вражень та зрозуміння, у чому лежала геніальність її інтерпретації музичних творів, — не було в мене в цьому віці її мови. Не було про неї мови теж у великої частини слухачів — музичних ляків, що виповнювали зали її концертів до останнього місця. А всеж — люди йшли і годинами слухали наче заворожені. Її гра, вплив звуків, що проносився слід її руки — був наче запах квітів, який паморочить нас, не журячись цим, чи знаємо тайни тих хемічних сполук, що спричиняють пахощі, чи ні.

Коли ми стрінулися опісля в Канаді — ми мали зі собою теж дещо спільного, пережитого. За нами була така сама втеча з воєнного некла — з дитиною на руках, і ради неї. Русявий Ігорчик саме забрався ходити, а моя доня досягла цього штуки ледви кілька місяців цьому. Обое торгалися за якусь забавку та робили неможливою кожну нашу спробу поважнішої розмови. Пані Любка журилася спізненою вешною, якої сонця треба синкові, згадувала початки життя у Канаді, що його довелось промоувати їй самими лиш власними руками, двигаючи при цьому материнські обов'язки в найтяжій їх формі.

„Ох, як дякувала я Богу, коли врешті не потребувала прити сама пеленок“ — розказує сміючись, а я зі страхом кидаю очі на її руки начеб покажав мені хтось самоцвіт, що ним важився розбивати вуличне каміння. Дитячі ноженята роблять несамовний стукіт по незастеленій долівці, а сміх заглушує нашу розмову.

Збираємося до від'їзду, щоб перед нічою доїхати до місця нашого призначення. З вікна авто кидаю в останнє око на паню Любку. Стоїть на тлі вчашної зелені куша з синком на руках, що пестливо закинув рамена кругом маминної шиї. У обох однакова синява очей. Десь в життю я бачила вже та-

За П'яту Свободу

Заходами швейцарського щоденника „Таймсу“ відбулася в минулу середу конференція визначних американок для обговорення теми: „Якого роду світа хочемо ми?“ Двадцять визначних правничок, паст-меншиць, виховниць, бізнес-менок і урядниць узяло участь у цій конференції, котра завдяки тому принесла не тільки жінкам, але й всьому народові багато цікавого й розбуджуючого.

Говорила між іншим панна Дороти Кеїон, правничка й була суддя в міськмі суді в Нью Йорку, котра назвала тему своєї промови п'ятою свободою. Натягнула вона цим очевидно на чотири свободи, котрі, як звісно, піднесено як ідеал Об'єднаних Держав у другій світовій війні, за яким має переступити громадянство й виховувати одиницю, аби з того вийшов суспільний лад, у якому признано би засади демократії й людина могла почуватися вдоволеною.

Нав'язуючи до цих чотирох свобод, Дороти Кеїон сказала: „Мені здається, що ще є ін-

ша свобода, котру я хотіла би назвати п'ятою свободою, а без котрої тамтих чотирох не можна вважати повними. Моя пята свобода є дуже проста. Це просто свобода для жінок, або для кого небудь, рішати за себе, що вони мають робити в світі, покористуватися свободою в розпоряджуванні своїм життям, тишитися з тої самої й такого самого ступня нагоди для розвою своїх рідних та родних талантів, чи то в колісаних колісках чи правленню світом, якою то нагодою покористується кожна інша людина.

„Світ, котрий свободіно покористується мозками й здібностями своїх жінок“, говорила суддя Кеїон, „це повний і заокруглений світ в тому зміслі, в якому світ, що держить жінки за заслоно жіночого жилища в домі або за заслоно жіночого лица, ніколи не може бути.

„Все це видається нам досить ясним, на мою думку, і на наш самодовільний лад ми американські жінки думаємо, що ми цю свободу вже маємо. Наше підстрижене коротко волосся, наші короткі спіднички й наша свобода руху назагал дає нам оману, що ми вже можемо свободіно переступити кожний поріг. Та в дійсності ми такої свободи ще не маємо.

„Дуже проста й основна боротьба, через яку переходять лікарки саме в теперішній період, наприклад, аби добитися признання для своєї справи як лікарки, а не як жінок, боротьба, що всеще тягнеться, не дивлячись на те, що, на мою думку, вона певно увінчається скоро успіхом, є ілюстрацією того, що я думаю. Ні, ми американські жінки ще маємо пройти довгу дорогу, поки пята свобода стане признаною

частиною нашої публичної со-висти.

„Однак, навіть якби ми мали її, то ці останні роки нас навчили, що свободи для нас не досить. Ми знаємо тепер, що основні свободи мусять панувати на всьому світі. Не тільки ця держава, але й світ, не може існувати напів рабами, напів вільними. Отже, якщо ми думаємо про цю нашу п'яту свободу в світових розмірах, як ми повинні, то ясно стане, що перед нами стоїть це великанське завдання“.

ПОТРІБНО МУЖЧИН до праці у фабриці. Постійна робота, добра платня в початках з овертаймом. Голосіться, або телефонуйте: MA 2-7786 для назначення стрічи. 70-5

BRITEX MFG. CO.
Jacobus Avenue—Tompkins Terminal South Kearny, N. J.
Bertry Bus No. 1 до South Kearny

WYOMING SEMINARY
KINGSTON, PA.
Dr. WILBUR H. FLEET, President
Відома в цім краї Школа другого ступня дає підготовчі курси до коледжу.

Грунтовно підготує у напрямку вимог модерного бізнесу, мистецтва, музики, публичного красномовства і рідних інших спеціалізованих галузей знання. Унікальне високе моральне й навчальне ідеали.
KINGSTON, PA.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра.
● Аналіза крові для подружого свідомства.
● Герморідні й желатинні лікування без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & Флюороскоп.—Екзамінація \$2.00

ДАРОМ вишлемо кожному ар-зак (SAMPLE) Карпатського Чаю з найліпшого гірського з'їлля, на недомогання жодулка, пелічки і широк. Велика пачка коштує 50¢.

● **ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ**, природне средство припорувають тим, що терплять на впретий кашель, біль горла і вадуду. Пачка коштує 50¢.

● **ЗІЛЛЯ НА ВОДОЦІ ПОГІ**. Дуже помічне. Як його уживати, надруковано на бачці. Велика пачка 50¢.

● **МІШАНІ КОРИННЯ**, на несправність, брак апетиту, корчі. Добре також на запах до горілки. Пачка 50¢.

Хто купить 4 пачки нараз вище згаданого з'їлля за \$2.00, відстане одну пачку даром.
Маємо вські лінійні з'їлля, лістя, піві, кору, ягоди, коріння, ладан, живицю і т. д. Продаємо гуртом і деталіно. Для шторинків і продавців відповідний опуст.
Замовлення посилайте на адресу:
UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 27. березня 1943 р. помер **СТАХ БЕНДЕРСЬКИЙ** довголітній член Топ. Українська Січ, від. 39 У. Н. Союзу в Сиракуз, Н. Я.
Покійний походив із села Гнилоговоди повіт Палагіїв, Галичина. До У. Н. Союзу вступив 1918 року. Похований 30. березня при участі родини і членів Товариства. Поховано на укр. греко-католичеській цвинтарі св. Івана Хрестителя. — В. Р. П.
Віктор Осухівський, секр.

The Greatest Mother in the World

RED CROSS WAR FUND MARCH ~1943

ЗАВЖДИ

Найкраща услуга вимагає в кожній дрібній особистій увазі. Таким чином ніякої подробиці не переочиниться і не забдається.

Ще від 1900 року гаслом цієї фірми є: дати кожній родині особисту увагу й заінтересування — завжди.

STEPHEN J. JEWISIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgen 4-5989 Phone: BAyonne 3-0540

ПРИБОРИ ДО КРАШЕННЯ ПИСАННЯ ФАРБА в порошку зі старого краю

Всім (8) красок: червона ясна, червона темна, жовта, помаранчева, зелена ясна, зелена темна, синя і чорна. Ціна за 8 красок \$1.00. Віск пильний і Кнетка до писання 25 ц. Крайній шафран 25 ц.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ „Христос Воскрес“ в формі книжечок з віршами, ціна за дозні 60 ц., 50-карток \$1.75, 100-карток \$3.00. Зелене листя до роблення паперових квіток; грош коштує \$1.00. Книги паперові, фоні до прикраси церкви, престолу і т. д., дозні \$1.50.

Замовлення посилайте до:
UKRAINIAN BAZAAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
і вище ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНКО
УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК
Заряджує погребам по ціні та в пилькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7861

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue, (cor. E. 185 St.) B R O N X, N. Y.
Tel.: MEIrose 5-6577

ТАРЗАН, ч. 748. Нетикальний ворог зо смолоскипом.

TARZAN SOUNDED THE ALARM. HIS PEOPLE TOOK UP BATTLE STATIONS. THE DREAD HOUR OF CRISIS HAD COME!

A FIGURE WITH A TORCH STARTED RUNNING TOWARD THE STOCKADE. GRANNY FIRED THE GUN SHE HAD TAKEN FROM JAGGER.

SHE EMPTIED THE REVOLVER, BUT THE TORCH-BEARER CAME ON, APPARENTLY UNHARMED BY THE BULLETS.

GRANNY BROKE INTO A COLD SWEAT. "I'VE KILLED THE VARMINT," SHE MOANED; "BUT HE WON'T DIE!"

Тарзан дав загальний аларм. Його люди кинулися до своїх боєвих становин. Година кризи прийшла.

Фігура за смолоскипом стала бігти до огорожі. Грені вистріляла до неї з револьвера, котрий вона забрала від Джегера.

Вона вистріляла всі кулі, але чоловік, зо смолоскипом ішов далі вперед, не зважаючи на кулі.

Грені обілляв холодний піт. „Я вбила проклятого“, вона застогнала, „але він не хоче згинуть“.